

Піддубна Дар'я Сергіївна
Донецький юридичний інститут МВС України,
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін факультету №3,
кандидат юридичних наук

ОРГАНІЧНЕ БДЖІЛЬНИЦТВО – ПОДАЛЬШИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ УКРАЇНИ

Україна на сьогодні набирає все більших обертів на шляху становлення, здійснення підтримки та розвитку бджільництва зі сторони різноманітних суб'єктів. Останні включають в себе як безпосередньо суб'єктів господарської діяльності, так і органи державної влади, суспільство в цілому та індивідуалів, які самостійно займаються бджільництвом. Саме такий вид діяльності є стратегічно важливим та економічно доцільним до його втілення в Україні, що і обумовлює актуальність, потребу наукового висвітлення.

Визначаємо, що саме бджільництво з однієї сторони є простим до здійснення, а з іншої, навпаки, складним, системним та комплексним. Така системність та комплексність пояснюється рядом фактів, зокрема: уже існуючим визначенням щодо розуміння «бджільництво», поєднанням різних суб'єктів діяльності, відіграванням значної ролі у різних галузях права – екологічне, аграрне, природоресурсне право, забезпеченням існування природного ланцюгу, що пояснюється призначенням бджіл, а саме здійснення запилення рослинного світу.

З урахуванням такої важливості, тобто забезпечення можливості рослинності до розмноження, стає до потреби не лише вивчення національного законодавства у зазначеній сфері, а й потреба щодо розгляду європейського законодавства. До врахування має бути піддано терміновість вивчення питання здійснення бджільництва, оскільки в силу розвитку індустріального суспільства,

вживання великої кількості пестицидів та агрохімікатів, використання і генетично модифікованих організмів та ін., у своїй сукупності склало константу знищення бджіл. Їхнє значне зменшення, а на деяких територіях, взагалі – вимирання, фіксується як в Україні, так і за кордоном, що територією сягає європейських країн і американського континенту.

Враховуючи те, що бджола ніколи не буде опилювати та збирати пилок з «поганих» рослин, може виникнути уявлення, що продукти бджільництва – це завжди органічні чи екологічно чисті продукти, які можна споживати без будь-якої перестороги. Але як завжди існує. Його суть полягає в тому, що окрім бджіл, усе ще й залежить від суб'єкта господарювання або власника пасік. Що мається на увазі? Коли «нерадиві» господарі ставлять з метою підгодівлі цукор, такими діями вбиваються не тільки бджоли, а й їхня продукція із цілющої речовини перетворюється в протилежну і це є проблемою, яка і породжує необхідність існування інституту контролю у сфері здійснення бджільництва. Іншою проблемою, яка також є значуща є обробіток полів за допомогою повітряного обприскування - в результаті такої діяльності потрапляння агрохімікатів здійснюється безконтрольно, як наслідок – різна реакція рослинного організму на вид агрохімікату. Таким чином, проблема у бджільництві існує, проблема значна та така, яка потребує нагального вирішення. Підтвердженням цьому є факт того, що у 2017 році в Україні велась мова про створення єдиного реєстру пасічників з метою координації співпраці бджолярів та сільгоспвиробників, зокрема, щодо уникнення загибелі бджіл під час обробки полів та садів пестицидами [1].

Відповідно до Директиви Ради 2001/110/ЄС від 20 грудня 2001 року стосовно меду [2] варто відзначити позиції, які і обумовлювали свого часу регулювання питання щодо меду, зокрема: «Директива Ради 74/409/ЄЕС від 22 липня 1974 року щодо гармонізації законодавств держав-членів стосовно меду була виправдана фактом відмінності між національними законодавствами

стосовно визначення меду, різновидом меду та характеристиками, що вимагаються, а наслідок - умови нечесної конкуренції, що призведе до омані споживачів і, таким чином, має прямий вплив на заснування та функціонування спільного ринку; послідовні зміни поступово встановили визначення, закріпили різні види меду, які можуть продаватися на ринку під відповідною назвою, виклали загальні правила вмісту та визначили головну інформацію на етикетці з метою забезпечення вільного пересування цих продуктів в межах Співтовариства; загальні правила щодо етикеток продуктів харчування, викладені у Директиві 2000/13/ЄС Європейського Парламенту та Ради мають застосовуватися відповідно до певних умов; з огляду на тісний зв'язок між якістю меду та його походженням» [2]. Окрім пояснення причини нормативно-правового регулювання, підстав та структури, Директива закріпила і додаток у якому визначається термінологічне розуміння меду – «натуральна солодка сировина, що виробляється бджолами *Apis mellifera* з нектару рослин або з секретів живих частин рослин або виділень комах, що живляться рослинами, на живі частини рослин, які збирають бджоли, перетворюють шляхом поєднання з власними особливими речовинами, відкладають, зневоджують, зберігають та залишають у стільниках для досягання» [2]. Оскільки питання дійсно важливе та знаходиться під врегулюванням на міжнародному рівні, можливо відзначити і підготовлену інформаційну довідку Європейським інформаційно-дослідницьким центром – Імпорт меду до країн ЄС [3] у якій відзначаються основні вимоги ЄС щодо імпортованого меду, регламенти, які застосовуються у питаннях регулювання діяльності у сфері бджільництва, загальна характеристика показників виробництва меду в ЄС, імпорт меду до ЄС з третіх країн. Regulation(EC) NO 396/2005 of the European Parliament and of the Council of 23 February 2005 on maximum residue levels of pesticides in or on food and feed of plant and animal origin and amending Council Directive 91/414/EEC [4] – визначив максимальні граничні рівні пестицидів у харчових продуктах

рослинного і тваринного походження, а безпосередня можливість ознайомлення з переліком та характеристикою пестицидів та активних речовин передбачена у EU – Pesticides database [5]. **Commission Regulation (EU) No 37/2010 of 22 December 2009 on pharmacologically active substances and their classification regarding maximum residue limits in foodstuffs of animal origin – визначає норми щодо наявності в меді антибіотиків** [6]. REGULATIONS COMMISSION REGULATION (EC) No 889/2008 of 5 September 2008 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 834/2007 on organic production and labelling of organic products with regard to organic production, labelling and control [7] – безпосередньо передбачає вимоги щодо здійснення органічного виробництва меду, зокрема це стосується питань розміщення пасік, відсутності хімічної обробки тих культур, які споживає бджола, застосування штучного корму (сертифікат відповідності до органічних продуктів), збору меду (без обкурювання бджіл), виготовлення вуликів (з натуральних матеріалів). Усі зазначені позиції мають бути доведені до споживача, що і пояснює існування у питанні здійснення бджільництва факту-потреби маркування, що регулюється у відповідності до Regulation (EU) No 1169/2011 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on the provision of food information to consumers, amending Regulations (EC) No 1924/2006 and (EC) No 1925/2006 of the European Parliament and of the Council, and repealing Commission Directive 87/250/EEC, Council Directive 90/496/EEC, Commission Directive 1999/10/EC, Directive 2000/13/EC of the European Parliament and of the Council, Commission Directives 2002/67/EC and 2008/5/EC and Commission Regulation (EC) No 608/2004[8].

Враховуючи чинне європейське, чинне національне законодавство у сфері бджільництва з метою ствердження «органічне бджільництво», перед Україною існує потреба у здійсненні ряду дій, які будуть мати комплексний і

системний характер, який поєднає елементи екологічного, аграрного та природоресурсного спрямування.

Список використаної літератури:

1. В Україні створять єдиний реєстр пасічників. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraine/v-ukraine-sozdadut-reestr-pasechnikov/#>

2. Директива Ради 2001/110/ЄС від 20 грудня 2001 року стосовно меду. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://docviewer.yandex.ru/view/0/?*=gBIId1Bl43f7ovgnjWPgMovDx5Uh7InVybcI6InlhLWJyb3dzZXI6Ly80RFQxdVhFUFJySlJYbFVGb2V3cnVPc2Z0TGZycGJVS3VLcFNQTnZlOTFfaHJBSDN3aUJ2VXpLWHJwWTJwZmtUa2RqNzhwaWlodGEwa1NrNm9ZMXd0Mjg1YmpTa1JKVFhZUVN5WmtEUl1CY2NMeXVvaFUxQnAwaFVlaG8wdkFpem5UeUIVLWdsX3MwMmxEaUxTYTZuTkE9PT9zaWduPUdnQ1BNVHZGRzN1RnB5U19RZ2FmY1N0Q3ZVMnVXdE5udW9ITERDNlhuZ0E9IiwidGl0bGUiOiJjaGVja2VkLWRpcl8yMDAxXzExMF91YS5kb2MiLCJ1aWQiOiIwIiwieXUiOiIyMDY2OTgxNzQxNDYwNTQyNjE2Iiwibm9pZnJhbWUiOmZhbHNILCJ0cyI6MTUyNDA4MTk1NjE1MH0%3D&nosw=1

3. Імпорт меду до країн ЄС. Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29251.pdf>

4. REGULATION (EC) NO 396/2005 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 23 February 2005 on maximum residue levels of pesticides in or on food and feed of plant and animal origin and amending Council Directive 91/414/EEC. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005R0396&from=ENhttp://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005R0396&from=EN>

5. EU – Pesticides database. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=homepage&language=EN>

6. **Commission Regulation (EU) No 37/2010 of 22 December 2009 on pharmacologically active substances and their classification regarding maximum residue limits in foodstuffs of animal origin (Text with EEA relevance).** [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32010R0037>

7. REGULATIONS COMMISSION REGULATION (EC) No 889/2008 of 5 September 2008 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 834/2007 on organic production and labelling of organic products with regard to organic production, labelling and control. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29251.pdf>

8. Regulation (EU) No 1169/2011 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on the provision of food information to consumers, amending Regulations (EC) No 1924/2006 and (EC) No 1925/2006 of the European Parliament and of the Council, and repealing Commission Directive 87/250/EEC, Council Directive 90/496/EEC, Commission Directive 1999/10/EC, Directive 2000/13/EC of the European Parliament and of the Council, Commission Directives 2002/67/EC and 2008/5/EC and Commission Regulation (EC) No 608/2004. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R1169&from=EN>